

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς της **Στήλης Α** και δίπλα στον καθέναν από αυτούς τα γράμματα της **Στήλης Β**, τα οποία προσδιορίζουν τις χρονολογίες που αντιστοιχούν στα γεγονότα της **Στήλης Α** (περισεύει μία χρονολογία).

Στήλη Α: ΓΕΓΟΝΟΤΑ	Στήλη Β: ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ
1. Κατάλυση του κοινοβουλευτικού καθεστώτος και επιβολή δικτατορίας από τον Ιωάννη Μεταξά.	α. 1841
2. Σύσταση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταλλαγής Πληθυσμών.	β. 1881
3. Η ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας.	γ. 1918
4. Η ίδρυση του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.).	δ. 1875
5. Η ψήφιση της «αρχής της δεδηλωμένης».	ε. 1862
6. Ο Όθωνας εγκαταλείπει την Ελλάδα διά παντός.	στ. 1924
	ζ. 1936

Μονάδες 12

A.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

α. Εκλεκτικοί.

β. Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος (Δ.Ο.Ε.).

γ. Υπηρεσία Παλιννοστήσεως και Περιθάλψεως.

δ. Φεντερασιόν.

Μονάδες 16

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Ποια μέσα διέθεσε στην Ε.Α.Π. (Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων) η ελληνική κυβέρνηση για την αποκατάσταση των προσφύγων;

Μονάδες 12

A.2.2. Ποια ήταν τα κυριότερα σημεία της συμφωνίας της Άγκυρας (10 Ιουνίου 1930);

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις: 1) να επισημάνετε το ρόλο της «Μεγάλης Ιδέας» στην πολιτική και την οικονομία κατά τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας της Ελλάδας (Μονάδες 10) και 2) να παρουσιάσετε τις επιλογές του «βενιζελισμού» αναφορικά με τις εθνικές επιδιώξεις και τον εκσυγχρονισμό του κράτους (Μονάδες 15).

Μονάδες 25

Κείμενα

α. Για τους Έλληνες η καθολικότητα της Μεγάλης Ιδέας ήταν συμπληρωματική της αοριστίας της: ένα άλλοθι, μια θαυματουργή γέφυρα των αντιθέσεων, μία μετάθεση στο άδηλο μέλλον της λύσης όχι μόνο του αλυτρωτικού ζητήματος

-που άλλωστε η Μεγάλη Ιδέα δεν το αφορούσε ρητά και αποκλειστικά-, αλλά του συνόλου των ελληνικών προβλημάτων.

Έλλης Σκοπετέα, «΄Το πρότυπο Βασίλειο΄ και η Μεγάλη Ιδέα», σελ. 268, εκδόσεις Πολύτυπο, Αθήνα 1988.

- β.** Ο βενιζελισμός αποδεικνύεται ο πιο συνεπής, διορατικός και πραγματιστικός φορέας της εθνικής ολοκλήρωσης. [...] Αυτοκαθορίζεται και νομιμοποιείται με αναφορά στο Έθνος ως ενιαίο σύνολο, που αγκαλιάζει Παλαιά Ελλάδα, Νέες Χώρες και αλύτρωτους.

Γιώργου Μαυρογορδάτου, «Μελέτες και Κείμενα για την περίοδο 1909-1940», σελ. 43-44, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα 1982.

- γ.** «Με την φυσικήν επάνοδον εις τα όρια εντός των οποίων ο ελληνισμός έδρασεν από της προϊστορικής εποχής, να δημιουργήσωμεν, λέγω, μίαν μεγάλην Ελλάδα ισχυράν και πλουσίαν, ικανήν να αναπτύξη εντός των ορίων την ζωτικήν βιομηχανίαν, ικανήν ως εκ των συμφερόντων τα οποία θα εξεπροσώπει, να συνάψη συμβάσεις μετ' άλλων κρατών υπό τους αρίστους δυνατούς όρους».

(Αγόρευση του Βενιζέλου στη Βουλή τον Σεπτέμβριο του 1915).

Δεν οιστρηλατούσε* πλέον τους αστούς η μορφή του μαρμαρωμένου βασιλιά, τους εξεσήκωνεν η σκέψις ότι πρέπει η Ελλάς να παύση να είναι ψωροκώσταινα...

(Κρίση του Θ. Βαΐδη στο έργο του «Ελ. Βενιζέλος» για τους οικονομικούς στόχους της εθνικής εξόρμησης).

Θ. Διαμαντόπουλου, «Οι πολιτικές δυνάμεις της βενιζελικής περιόδου. Ο βενιζελισμός», τόμος 1^{ος}, τεύχος α΄, σελ. 152, εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα 1985.

-----
* οιστρηλατώ: μεταδίδω ενθουσιασμό

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε τα προγράμματα και τις αντιλήψεις του Χαρίλαου Τρικούπη και του Θεόδωρου Δηλιγιάννη για την οργάνωση και τη λειτουργία του κράτους.

Μονάδες 25

Κείμενα

- α. Η αντίθεση ανάμεσα σ' αυτούς τους δύο πολιτικούς δεν μπορούσε να γίνει μεγαλύτερη. Ο Τρικούπης ήταν ένας δυτικόφιλος μεταρρυθμιστής, ανυπόμονος να στερεώσει και να αναπτύξει την Ελλάδα οικονομικά και πολιτικά, πριν εμπλακεί σε ιρρεδεντιστικές* περιπέτειες. Ο Δηλιγιάννης όμως, απόγονος μιας εξέχουσας οικογένειας της Πελοποννήσου ήταν ένας αποφασισμένος υποστηρικτής της «Μεγάλης Ιδέας».

Richard Clogg, «Σύντομη Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας», σελ. 136, εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 1999.

-----

* ιρρεδεντισμός = αλυτρωτισμός

- β. Το πρόγραμμα του κ. Δηλιγιάννη, ως εξηγγέλθη εις την Βουλήν, δύναται να συνοψισθή εις ολίγας λέξεις. Θα προσπαθήση, ειρωνεύοντο οι αντίπαλοί του, ο άνθρωπος να καταστρέψη εν διαστήματι ολίγων μηνών ό,τι ανιδρύθη διά τόσων κόπων εν διαστήματι μιας τριετίας, και να διαγράψη εκ του βίου της Ελλάδος μίαν όλην νομοθετικήν περίοδον, την γονιμωτάτην. [...] Είναι γεγονός ότι ο Δηλιγιάννης, ασχολούμενος με καθαρώς μικροκομματικά ζητήματα, ήτο πάντοτε ικανός να ζημιώσει το γενικώτερον συμφέρον. [...] Ο Θ. Δηλιγιάννης απέβλεπεν εις την πολιτικήν περισυλλογήν. Φαίνεται δε ότι μεταξύ των οικονομικών τας οποίας απεφάσισεν ήτο

και ο περιορισμός κονδυλίων εξυπηρετούντων κατ' εξοχήν εθνικούς σκοπούς.

Σπ. Β. Μαρκεζίνη, «Πολιτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος», τεύχος 5, σελ. 102, «Πάπυρος Πρεσς Ε.Π.Ε.», Αθήνα 1966.

ΟΛΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.**
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.**
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα** τα θέματα.
4. Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη **10.30'** πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

Α1.1 Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- αγροτική μεταρρύθμιση
- αρχή της δεδηλωμένης
- Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ)

Μονάδες 15

Α1.2 Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

- α. Το έργο της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου ξεκίνησε το 1841.
- β. Η Ελλάδα του μεσοπολέμου (1919-1939) είχε ολοκληρώσει την αγροτική της μεταρρύθμιση και είχε προωθήσει την αστικοποίησή της.
- γ. Σύμφωνα με το σύνταγμα του 1844, οι γερουσιαστές διορίζονταν από τον βασιλιά και διατηρούσαν το αξίωμά τους ισόβια.
- δ. Στα μέσα του 1910 οι Κοινωνιολόγοι ίδρυσαν το Λαϊκό Κόμμα με αρχηγό τον Αλέξανδρο Παπαναστασίου.
- ε. Από την ανταλλαγή των πληθυσμών Ελλάδας-Τουρκίας (1923) εξαιρέθηκαν μόνον οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης και οι Μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Α2

Α2.1 Ποια ήταν τα προϊόντα που εξήγε η Ελλάδα κατά τη διάρκεια του πρώτου αιώνα της ανεξαρτησίας της;

Μονάδες 13

Α2.2 Ποιες ήταν οι βασικές θέσεις και ποια ήταν η εξέλιξη του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.) από την ίδρυσή του το 1918 ως και το 1924;

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε το στόχο και τα αποτελέσματα του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου (ΔΟΕ) που επιβλήθηκε στην Ελλάδα το 1898.

«Αποτέλεσμα του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897 υπήρξε και η επιβολή στην Ελλάδα Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου ...

Η Ελληνική κυβέρνηση μετά την ήττα, τον Ιούλιο του 1897, κατέβαλε ύστατες προσπάθειες να συμβιβαστεί με τους δανειστές και να αποτρέψει τον έλεγχο. Πρώτα ο διευθυντής της Εθνικής Τράπεζας Στ. Στρέιτ και στη συνέχεια ο Ανδρ. Συγγρός ανέλαβαν τις διαπραγματεύσεις με τους εκπροσώπους των ομολογιούχων, αλλά χωρίς επιτυχία ...

Η επίσημη ονομασία του οργανισμού, που ουσιαστικά ανέλαβε τη διαχείριση της Ελληνικής οικονομίας ήταν αρχικά Διεθνής Επιτροπή Ελέγχου. Ο όρος αυτός αντικαταστάθηκε ύστερα από ένα χρόνο με τον όρο Διεθνής Οικονομική Επιτροπή (Δ.Ο.Ε.) αλλά στη συνείδηση όλων και στην ιστορία έμεινε η λέξη Έλεγχος, γιατί αυτό ήταν στην πραγματικότητα ...

Ο οικονομικός έλεγχος που επιβλήθηκε στην Ελλάδα ήταν ιδιαίτερα βαρύς, αλλά αποβλέποντας πάντα στο συμφέρον

των ομολογιούχων, είχε και ορισμένες ευνοϊκές επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία. Ο νόμος ΒΦΙΘ' (σημ.: σχετικός νόμος που ψηφίστηκε από την ελληνική κυβέρνηση στις 21 Φεβρουαρίου 1898 και αφορά στην ίδρυση του Δ.Ο.Ε.) περιείχε διατάξεις που περιόριζαν την αναγκαστική κυκλοφορία και έτσι βοηθούσαν τη νομισματική σταθερότητα και τη βελτίωση της εσωτερικής αξίας της δραχμής. Επίσης με τον έλεγχο εμπεδώθηκε η ελληνική πίστη, ώστε να υπάρξει η δυνατότητα συνάψεως νέων δανείων, που τα χρειάστηκε η Ελλάδα στα χρόνια που ακολούθησαν».

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. ΙΔ', σσ. 164-165

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να περιγράψετε και να αιτιολογήσετε τη διάσταση και την αντίθεση προσφύγων του 1922 και γηγενών στην οικονομική, πολιτική και κοινωνική ζωή.

«Το ταξίδι κράτησε δεκαέξι μέρες. Μετά τη Ρόδο πιάσαμε Πειραιά, μετά φτάσαμε στην Κέρκυρα. Ήταν παραμονή του Αγίου Σπυρίδωνος, 11 Δεκεμβρίου 1922. Έβρεχε. Βγήκαμε στην παραλία με καΐκια. Λένε: “Θα σας πάμε με αραμπάδες σ’ ένα χωριό”. Μας πήγαν στο χωριό Σταυρός· κάναμε τέσσερις ώρες ώσπου να φτάσουμε εκεί. Εμείς πηγαίναμε πεζή, τα πράγματα μόνο σε αραμπάδες. Και να βρεχόμαστε σ’ όλο αυτό το διάστημα ...

Άλλους έβαλαν στη εκκλησία του χωριού, άλλους στο σχολείο, άλλους σε σπίτια. Δεν ρωτάει κανένας: “Ποιοι είστε, τι θέλετε;” Μια αδιαφορία. Δεν μας έδωσαν τίποτα να φάμε. Δεν είχαν κι αυτοί, τί να μας δώσουν; Μια “καλημέρα” μόνο μας έλεγαν. Καλή ήταν κι αυτή. Ευτυχώς είχαμε μαζί μας ψωμί ...

Μας έφεραν στην Κέρκυρα, μας έβαλαν στο φρούριο, στις εκεί παράγκες. Μεγάλο Σάββατο ήτανε. Έρχεται ένας αέρας και τις παίρνει τις παράγκες. Τί να κάνουμε; Πήγαμε στην εκκλησία του Άι-Γιώργη, εκεί κοντά ...

Στην αρχή δεν ταιριάζαμε με τους Κερκυραίους. Άλλες συνήθειες αυτοί, άλλες συνήθειες εμείς. Γλώσσα δεν ξέραμε, δεν μπορούσαμε να συνεννοηθούμε μαζί τους. Μετά όμως τα φτιάξαμε. Πολλά συνοικέσια έγιναν. Κερκυραίοι πήραν προσφυγοπούλες».

(Μαρτυρία Ελένης Μαναήλογλου από το Ικόνιο).

Η Έξοδος (έκδοση του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών),
τόμ. Β', σσ. 348-349

Μονάδες 25

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Δεν θα αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και το φωτοαντίγραφο.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.**
4. Κάθε επιστημονικά τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά την έναρξη της εξέτασης.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ****Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ****ΔΕΥΤΕΡΑ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 2005****ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ****ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)****ΟΜΑΔΑ Α'****ΘΕΜΑ Α1**

A.1.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων περιόδων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε περίοδο:

1. Στη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης η Σύρος δέχτηκε κύματα προσφύγων, κυρίως από τη Χίο.
2. Η εμφάνιση και ανάπτυξη της βιομηχανίας στον ελληνικό χώρο κατά το 19^ο αιώνα παρουσίασε ελάχιστα κοινά σημεία με όσα συνέβαιναν στο πεδίο αυτό στη Δυτική και Κεντρική Ευρώπη.
3. Η αμερικανική εταιρεία ΟΥΛΕΝ ανέλαβε την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στην πρωτεύουσα αλλά και τη δημιουργία σύγχρονου δικτύου αστικών συγκοινωνιών.
4. Ο Ελ. Βενιζέλος το 1910, παρά την πίεση των οπαδών του, υποστήριξε την ψήφιση νέου συντάγματος και όχι την αναθεώρηση του υπάρχοντος.
5. Το ραλλικό κόμμα ήταν αντίθετο προς τον εκσυγχρονισμό.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

A.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων ή φράσεων:

- Κλήριγκ.
- Κόμμα του Γεωργίου Θεοτόκη.
- Οργανισμός (Θεσσαλονίκη, 1914).

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Ποιες ήταν οι διαδικασίες για την ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας και ποια η δραστηριότητά της στα πρώτα στάδια της λειτουργίας της;

Μονάδες 14

A.2.2. Να παρουσιάσετε τους λόγους που οδήγησαν τη «νέα γενιά» των πολιτικών της μετεπαναστατικής Ελλάδας να διαφοροποιηθεί από τις αντιλήψεις που χαρακτήριζαν τους αρχηγούς των ξενικών κομμάτων.

Μονάδες 14

ΟΜΑΔΑ Β΄**ΘΕΜΑ Β1**

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε τους παράγοντες που επέτρεψαν τη δημιουργία της μεγάλης ιδιοκτησίας μετά την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας (1881), καθώς και τις επιπτώσεις του γεγονότος αυτού στην οικονομική και κοινωνική ζωή της Ελλάδας μέχρι το τέλος των βαλκανικών πολέμων.

Μονάδες 25

Κείμενα

α. Στο αγροτικό ζήτημα της Θεσσαλίας, το οποίο σημείωσε ιδιαίτερη έξαρση κατά την κρίσιμη περίοδο της μετάβασης από την οθωμανική στην ελληνική κυριαρχία, η σύμβαση της προσάρτησης επέβαλλε το σεβασμό των υπαρχόντων δικαιωμάτων όλων εκείνων, οι οποίοι κατείχαν νόμιμους οθωμανικούς τίτλους σε κάθε είδους γαίες ή ακίνητα. Η διάταξη θεωρήθηκε ότι εξομοίωνε όλους τους σχετικούς με την κατοχή της γης οθωμανικούς τίτλους και τους αναγνώριζε ως αποδεικτικά στοιχεία ιδιοκτησίας· εκλήφθηκε δε ως προνομιακή μεταχείριση των Οθωμανών κατόχων τίτλων γης και οδηγούσε στην ενίσχυση της θέσης των τελευταίων, εξαιτίας και της ισχύος της απόλυτης ατομικής ιδιοκτησίας στην ελληνική νομοθεσία, σε αντίθεση με τους όποιους περιορισμούς επέβαλλε ο οθωμανικός νόμος. Αφορούσε όμως, κατ' επέκταση, και τους Έλληνες αγοραστές —προπάντων κεφαλαιούχους της ομογένειας—, οι οποίοι ενόψει της προσάρτησης είχαν σπεύσει να αποκτήσουν κτήματα στη Θεσσαλία. Από την άλλη πλευρά, η δίκαιη απαίτηση των καλλιεργητών για απόκτηση ιδιόκτητης γης μετά την απελευθέρωση, όχι μόνο δεν πραγματοποιήθηκε αλλά αντίθετα συνοδεύτηκε και με επιδείνωση των καλλιεργητικών σχέσεων, εξαιτίας και της μη οριοθέτησης των δικών τους δικαιωμάτων.

Αγγελική Σφήκα-Θεοδοσίου, «Ο Τρικούπης και το θεσσαλικό ζήτημα», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, περ. «ΕΓΝΑΤΙΑ», τ. 5, σελ. 124, UNIVERSITY STUDIO PRESS, 1995-2000.

β. Η ανάγκη να διατηρηθεί η δανειοληπτική ικανότητα της Ελλάδας στο εξωτερικό εμπόδιζε αρκετές φορές τη διαδικασία της εσωτερικής μεταρρύθμισης. Ο Τρικούπης απέφυγε π.χ. να κάνει μεταρρυθμίσεις στη γεωργική γη της νεοαποκτημένης επαρχίας της Θεσσαλίας, της οποίας τη

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

γεωργία χαρακτηρίζαν τα μεγάλα τσιφλίκια, για να μην προσβάλει τις ευαισθησίες (...) των πλουσίων Ελλήνων του εξωτερικού, που έδειχναν όλο και μεγαλύτερη τάση να επενδύουν στη μητέρα πατρίδα.

Richard Clogg, «Σύντομη Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας», σελ. 137-138, εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 1999.

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε τις αντιδράσεις των προσφύγων που βρίσκονταν στην Ελλάδα, για την υποχρεωτική ανταλλαγή και να καταγράψετε τα επιχειρήματά τους.

Μονάδες 25

Κείμενο

«Οι πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, της Ανατολικής Θράκης και του Εύξεινου Πόντου ... θεωρούν ότι η Ανταλλαγή των ελληνικών πληθυσμών της Τουρκίας που ανέρχονται σε ένα εκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες, απέναντι σε τριακόσιες χιλιάδες μουσουλμάνους της Ελλάδας ... πλήττει καίρια την παγκόσμια συνείδηση και την παγκόσμια ηθική ... ότι είναι αντίθετη προς τα ιερότερα δικαιώματα του ανθρώπου, της ελευθερίας και ιδιοκτησίας' ότι το σύστημα της Ανταλλαγής αποτελεί νέα και κεκαλυμμένη μορφή αναγκαστικού εκπατρισμού και αναγκαστικής απαλλοτρίωσης που κανένα κράτος δεν έχει το δικαίωμα να θέσει σε εφαρμογή παρά τη θέληση των πληθυσμών. Ότι οι ελληνικοί πληθυσμοί της Μικρασίας, αυτόχθονες από πανάρχαιους χρόνους στη γη που κατοικούσαν και πάνω στην οποία τα δικαιώματά τους είναι αναπαλλοτρίωτα και απαράγραπτα, δεν μετανάστευσαν με τη θέλησή τους αλλά εκδιώχθηκαν από τις εστίες τους αντιμετωπίζοντας το φάσμα της σφαγής ... Οι αλύτρωτοι Έλληνες συναγμένοι εδώ και σε

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

άλλες πόλεις και νησιά της Ελλάδας αποφασίζουν και ψηφίζουν ομόφωνα να αξιώσουν τη δυνατότητα να παλιννοστήσουν στις πατρίδες τους κάτω από ουσιαστικές συνθήκες εγγύησης που θα καταστήσουν αυτήν την παλιννόστηση πραγματοποιήσιμη ...Σε αντίθετη περίπτωση καταγγέλλουν την αδικία που τους γίνεται σαν μία προσβολή δίχως προηγούμενο κατά της ανθρωπότητας και του πολιτισμού.»

Ψήφισμα που εγκρίθηκε από τους πρόσφυγες της Αθήνας στην Ομόνοια, στο πάνδημο συλλαλητήριο της 21-1-1923 που οργανώθηκε για να εκφραστεί η αντίθεσή τους στην υποχρεωτική ανταλλαγή.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία,κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης : μετά την 10.30΄ πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ**ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 11 ΙΟΥΛΙΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

A1.1 Ποιες απόψεις διατυπώθηκαν από τον βασιλιά και τον πρωθυπουργό της Ελλάδας ως προς τη σκοπιμότητα ή μη της συμμετοχής της χώρας στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο;

Μονάδες 13

A1.2 Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- «δυτικός κόσμος»
- «πτώχευση» (1893)
- Κοινωνιολογική Εταιρεία

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Α2

A2.1 Ποια δημόσια έργα κατασκευάστηκαν στην Ελλάδα στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα (εκτός από το σιδηροδρομικό δίκτυο);

Μονάδες 15

A2.2 Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

- α.** Στον ελληνικό χώρο το πρόβλημα της έγγκειας ιδιοκτησίας δεν γνώρισε τις εντάσεις που παρατηρήθηκαν σε άλλα ευρωπαϊκά ή βαλκανικά κράτη.

- β. Υπό την ηγεσία του Δημητρίου Βούλγαρη, οι πεδινοί επεδίωκαν τον εκσυγχρονισμό των κοινοβουλευτικών θεσμών.
- γ. Η πλειονότητα των προσφύγων τάχτηκε στο πλευρό των Αντιβενιζελικών, πιστεύοντας ότι οι Φιλελεύθεροι ήταν υπεύθυνοι για τη Μικρασιατική Καταστροφή.
- δ. Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι, παρά το σημαντικό τους κόστος, δεν κλόνισαν την οικονομία της Ελλάδας.
- ε. Οι πρόσφυγες δέχτηκαν με ικανοποίηση την υπογραφή της σύμβασης της Λοζάνης για την ανταλλαγή των πληθυσμών.

Μονάδες 10**ΟΜΑΔΑ Β****ΘΕΜΑ Β1**

Χρησιμοποιώντας τα στοιχεία που περιέχονται στον παρακάτω πίνακα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στην εξέλιξη της ελληνικής εμπορικής ναυτιλίας από τα μέσα του 19^{ου} ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα.

ΕΤΟΣ	ΙΣΤΙΟΦΟΡΑ		ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ	
	αριθμός πλοίων	χωρητικότητα (τόνοι)	αριθμός πλοίων	χωρητικότητα (τόνοι)
1840	837	94.000	-	-
1850	1.482	248.000	-	-
1860	1.212	234.000	1	150
1875	1.107	210.000	27	8.200
1892	1.292	213.000	103	60.400
1903	1.030	145.000	209	202.000
1911	760	102.000	347	384.000

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία και πληροφορίες από τον πίνακα και το κείμενο που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στην ανάπτυξη της βιομηχανίας/βιοτεχνίας στην Ελλάδα μετά από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Πίνακας

Η ανάπτυξη της βιομηχανίας				
Έτη	Εργοστάσια	Εργάτες	Ισχύς σε ίππους	Αξία της παραγωγής σε δρχ.
1917	2.213	35.000	70.000	200 εκατ.
1920	2.905	60.000	110.000	-
1929-1930	4.000	110.000	230.000	7.210 εκατ.
1938	4.515	140.000	277.000	13.565 εκατ.
Ν. Σβορώνου, <i>Επισκόπηση της Νεοελληνικής Ιστορίας</i> , Αθήνα 1976, σ. 130.				

Κείμενο

«Το γεγονός ότι ακόμα και το 1961 το ένα τέταρτο των βιομηχάνων καταγόταν έξω από την Ελλάδα, κυρίως από την Τουρκία, δείχνει την κρίσιμη συμβολή των προσφύγων της Μικράς Ασίας από την άποψη των επιχειρηματικών δεξιοτήτων».

(Νίκου Μουζέλη, *Οικονομία και κράτος την εποχή του Βενιζέλου*).

Μονάδες 25

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνον τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα δεν θα αντιγράψετε στο τετράδιο.

2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας δοθούν.

Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση.

Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.

3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
ΠΕΜΠΤΗ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)**

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

α. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων :

- Μεγάλη Ιδέα.
- πεδινοί.
- Πατριαρχική Επιτροπή (1918).

Μονάδες 15

β. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς της **Στήλης Α** και δίπλα στον καθένα από αυτούς το γράμμα της **Στήλης Β** το οποίο προσδιορίζει τη χρονολογία που αντιστοιχεί στο γεγονός από τη **Στήλη Α** (περισεύει μια χρονολογία).

Στήλη Α	Στήλη Β
ΓΕΓΟΝΟΤΑ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ
1. Με τη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή μεταξύ Ρωσίας και Οθωμανικής αυτοκρατορίας προστατεύθηκε και αναπτύχθηκε η δραστηριοποίηση των χριστιανικών-ελληνικών-πλοίων.	α. 1856 β. 1893
2. Ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα (της Ελλάδας).	
3. Ολοκληρώθηκε το έργο της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου.	γ. 1880
4. Εφαρμόστηκαν οι συνταγματικές ρυθμίσεις του Τανζιμάτ που έδιναν διευρυμένα δικαιώματα στους χριστιανούς της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.	δ. 1774 ε. 1841

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Α2

α. Ποια ήταν η εξέλιξη του εργατικού κινήματος στην Ελλάδα μετά το τέλος των Βαλκανικών πολέμων και στη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου;

Μονάδες 12

β. Ποιος ήταν ο προσανατολισμός και ποιες οι θέσεις του ραλλικού κόμματος;

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Χρησιμοποιώντας τα στοιχεία που δίνονται στον παρακάτω πίνακα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να δικαιολογήσετε την αύξηση της έκτασης και του πληθυσμού της Ελλάδας, αναφέροντας τα ιστορικά γεγονότα τα οποία οδήγησαν στην αύξηση αυτή. Ως αφετηρία θεωρείται το έτος 1838.

ΠΙΝΑΚΑΣ

**Εξέλιξη της έκτασης
και του πληθυσμού της Ελλάδας
(1838- 1920)**

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (σε τετρ. χλμ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1838	47.516	752.000
1871	50.211	1.480.000
1881	63.606	2.004.000
1914	120.000	4.818.000
1920	150.833	5.531.000

Μονάδες 24

ΘΕΜΑ Β2

Με βάση το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στην κρίση που ξέσπασε στις σχέσεις ετεροχθόνων και αυτοχθόνων από τον Ιανουάριο του 1844 και να παρουσιάσετε την επιχειρηματολογία με την οποία η κάθε πλευρά στηρίζει τη θέση της.

Η αντιπαράθεση αυτοχθονιστών και ετεροχθονιστών πληρεξουσίων στην Εθνοσυνέλευση, 1843-44.

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης (πληρεξούσιος Αθηνών, αυτοχθονιστής) υποστήριξε τον αποκλεισμό των ετεροχθόνων από τις δημόσιες θέσεις: «Από τον πατριωτισμό μας εσαπίσαμεν το σπίτι μας· μας φθάνει πλέον ο πατριωτισμός. Ας αγκαλιάσωμεν τον βασιλέα μας να φκιάσωμεν το σπίτι μας. Αυτοί [οι ετερόχθονες] εκάθησαν τόσα χρόνια και έτρωγαν ψωμί και έφεραν την πατρίδα μας άνω-κάτω. Ας καθίσωμεν τώρα και ημείς να φάγωμεν ψωμί».

Ο Ευστάθιος Σίμος (πληρεξούσιος Ηπειρωτών, ετεροχθονιστής): «Εν μόνον ήτο το βέβαιον, ότι ολίγον ή πολύ, μικρόν ή μέγα μέρος της από αίματα πλημμυρούσης [ελληνικής] γης ήθελεν μείνει ελεύθερον· αυτό το μέρος έπρεπε να είναι η κοινή πατρίς όλων των επαναστησάντων Ελλήνων, όλων των κατοίκων των επαρχιών εκείνων όσοι εις τον πόλεμον ηγωνίσθησαν, εθυσιάσθησαν, έπαθον, κατεστράφησαν... Ήτο ένωσις ειλικρινής, ήτο ένωσις αδελφική... Ποίος ήθελεν ειπεί ό,τι άλλο παρά κοινή ήθελεν είσθαι η μέλλουσα τύχη των ηνωμένων εκείνων λαών, των αδιαίρετων εκείνων επαρχιών;»

Ι. Δημάκης, Η Πολιτειακή Μεταβολή του 1843 και το Ζήτημα των Αυτόχθονων και Ετερόχθονων.

Μονάδες 26

ΟΛΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Δε θα μεταφέρετε στο τετράδιο τα κείμενα και τις παρατηρήσεις.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοτυπιών αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τη φωτοτυπία.
3. Να απαντήσετε σε όλα τα ζητούμενα.
4. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες.
5. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοτυπιών.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ